

NORDSAT JA SEN VÄLITTÄMIEN OHJELMIEN KATSELUUN TARVITTAVAT LAITTEET

Kuten edellisessä Hemanuksen artikkelissa on selvitetty, NORDSAT-selvitystyötä tehdään useissa eri työryhmissä. Allekirjoittaneelta taloudellinen työryhmä tilasi selvityksen satelliittiteitse lähetettyjen ohjelmien seuraamiseen tarvittavan laitteiston (antennien, TV-laitteiden) yleistymisestä. Työn tarkoituksena oli lähinnä antaa perusteita tarvittaviin, erityisesti mahdollisiin lisenssituloihin liittyviin laskelmiin. Kulttuuripoliittista relevanssia työllä on kuitenkin sikäli, että laitteiden yleistymisnopeus ja yleistymisen laajuus ratkaisevat myös osaltaan hankkeen lopullisen kulttuuripoliittisen merkityksen. Mikäli tarvittavia laitteita ei hankita, ei kulttuuripoliittisilla tavoitteilla ole toteutumisen mahdollisuuksia. Teollisuuspoliittisesti työllä on vielä ehkä relevanssia tietynlaisena markkinatutkimuksena.

Työ organisoitiin siten, että varsinaisen tutkijan apuna oli eri pohjoismaista koottujen edustajien muodostama referenssiryhmä. Asian luonteen takia tukeuduttiin viihde-elektronikkateollisuuteen. Ruotsin edustaja oli Philipsistä ja Norjan edustaja oli alan kaupan yhteistyöjärjestöstä. Ruotsista oli edustaja vielä Ruotsin radiosta. Suomesta ei katsottu aiheelliseksi valita edustajaa, eikä Tanskasta sellaista löytynyt. Työryhmän puheenjohtajana toimi taloudellisen työryhmän jäsen, yliopistolehtori Dag Tresselt Norjasta. Myös taloudellisen työryhmän sihteeri Heikki Aintila osallistui tiiviisti työskente-

lyyn. Työ referenssiryhmässä oli rakentavaa ja työryhmältä tutkija sai käyttöönsä olennaista materiaalia. Monikansallisesta Philipsistä löytyi mm. huomattavasti parempaa viihde-elektronikan myyntiin liittyvää aineistoa kuin aomaiden virallisista tilastoista. Tutkimuksen kohteena oleva ongelma on sikäli vaikea, että kysymys kohdistuu kulutusikäytymisen tutkimiseen aikaisintaan 1980-luvun lopussa. Tällöin kuluttajille myytävänä olevien laitteiden lopullinen luonne ei ole myöskään selvä. Tällaisessa tutkimustilanteessa olennaiseksi etenemistavaksi tulee tutkimusongelman problematisointi. Vaikka varsinaiset tutkimustulokset julkaistaan myöhemmin, voidaan tässä yhteydessä esimerkiksi todeta tutkimuksen osoittaneen virheelliseksi mm. sellaisen väitteen, että tarvittavat laitteet leviäisivät erittäin nopeasti ja laajasti eri pohjoismaihin. Myöskään helposti mieleen tuleva ajatus siitä, että laitteiden leviäminen tapahtuisi eri pohjoismaissa yhtäaikaisesti, osoittautuu virheelliseksi.

Itse NORDSAT-työn luonteesta käsitkseni selvenivät, vaikka konkreettisisista tuloksista eri työryhmien työssä ei varsinaisesti saanut lainkaan tietoja virallisen organisaation puitteissa. Työn rakenteellinen vika on paljossa siinä, että sellaisia suunnitteluvaiheita, jotka elimellisesti kuuluisivat suoritettavaksi perättäin, joudutaan nyt poliittisista (virallisesti vedotaan aikataulukusymykseen) syistä suorittamaan samanaikaisesti. Tästä syystä kesäkuussa valmistuvan selvitystyön jälki tulee olemaan epätasaista. Tämä osaltaan on vaikuttamassa siihen ratkaisuun, että selvitystyö jatkuu.

Martti Soramäki